

Ai Biết ?

Guy de Maupassant - Hướng Dương txd dịch từ tiếng Pháp

Tôi bắt đầu bằng một chuyến đi tới Ý đại lợi. Ánh Nắng đã làm cho tôi thấy khoẻ khắn trong người. Trong sáu tháng, tôi đi lang thang từ Gênes đến Venise, từ Venise đến Florence, từ Florence đến Rome, từ Rome đến Naples. Sau đó, tôi đã đi đến Sicile, mảnh đất này tự nó đã tuyệt vời nhờ cảnh thiên nhiên và những toà kiến trúc cổ, di tích còn lại của người Hy Lạp và người Normand. Tôi đã qua Phi Châu, tôi vượt vùng sa mạc mênh mông cát vàng, yên tĩnh, mà không hề hấn gì cả, dù nơi đây có vô số những con lạc đà, linh dương và những tên Ả Rập vô gia cư chạy lang thang. Trong ánh sáng và không khí trong suốt không hề có sự đe dọa ám ảnh nào bay bổng dù là ban đêm hay ban ngày. Tôi đã trở về Pháp qua cảng Marseille, và mặc cho cảnh đẹp của vùng Provence, bóng âm u của bầu đã trời làm cho lòng tôi thấy u buồn làm sao. Khi đặt chân trở về lục địa, tôi đã lại cảm thấy có cái vẻ ốm, tôi đã tưởng rằng mình khỏi rồi nhưng cơn đau âm ỉ báo cho tôi biết rằng cái gốc của căn bệnh chưa bị dập tắt hẳn.

Sau đó tôi trở về Paris. Nhưng chỉ một tháng sau là tôi đã không còn thấy vui ở đó. Lúc ấy đang là mùa thu, và tôi muốn trước khi mùa đông tới, tôi đi một chuyến xuyên qua vùng Normandie, một vùng mà tôi chưa tới bao giờ. Dĩ nhiên tôi bắt đầu đi tới Rouen, và trong tám ngày tôi cứ đi lang thang, vô định, vui thú, và phấn khởi trong lòng trong cái thành phố trung cổ này, một bảo tàng tuyệt vời với đầy những di tích kiến trúc Gothic. Thế rồi, một buổi chiều vào khoảng 4 giờ, vừa khi tôi đi vào một con phố kỳ lạ nơi đó có một sông mang tên "Eau de Robec" nước đen như mực, và tôi đang chăm chú ngắm nhìn hình dáng quái lạ và cổ xưa của những ngôi nhà thì bỗng nhiên tôi chú ý tới một dãy các cửa hàng bán đồ cũ chạy suốt một hàng dài hết cửa này đến cửa kia. Ôi! những tên thương gia đề tiện chuyên mua bán những đồ cũ kia ơi, họ đã lựa đúng chỗ để làm ăn, trong cái hẻm tuyệt vời này, ngay bên con nước ghê sợ này, dưới những mái ngói và đá xanh nhọn kia, nơi vẫn còn những cánh quạt gió của quá khứ vẫn còn quay và kêu cọt kẹt!

Sâu suốt trong những cửa hàng người ta nhìn thấy tràn ngập những hòm chạm trổ tinh vi, những bắt đĩa xứ cổ sản xuất tại Rouen, Nevers, Moustiers, những tượng sơn, tượng gỗ sồi, những tượng Chúa, tượng các trinh nữ, các thánh cha, những đồ trang trí nhà thờ, những áo choàng để làm lễ, khăn phủ vai của các đức cha, những bình thánh và thậm chí cả một nhà bằng gỗ mạ vàng cũ kỹ nơi Thiên Chúa đã từng ở đó nay đã dọn đi. Ôi! những hang động lạ lùng trong những ngôi nhà cao đó, những ngôi nhà to lớn, chứa đầy đồ đạc bàn ghế tủ giường, từ tầng hầm lên đến gác xép, đủ các loại, nay không còn sử dụng được nữa, những thứ còn tồn tại sau khi các sở hữu chủ đầu tiên của chúng đã chết, tồn tại sau cả bao thế kỷ, qua bao thời kỳ, bao thời trang, để giờ đây được những thế hệ sau mua lại như làm những món đồ cổ.

Lòng ưa thích của tôi đối với những món đồ sưu tầm nổi dậy khi tôi tới cái thành phố bán đồ cổ này. Tôi đi từ cửa hàng này sang cửa hàng khác, phóng hai bước qua cây cầu bốn ván mục nát bắc ngang qua con sông hôi hám Eau de Robec. Trời đất ơi! Tôi bỗng giật nảy mình! Tôi thấy một trong những tủ đẹp nhất của tôi hiện ra trước mắt ngay nơi vòm cung chứa đầy đồ đạc, trông tựa như cửa hầm đưa vào những ngôi mộ tại một nghĩa trang đồ cổ. Tôi run rẩy tới gần, tứ chi rung bần lên, đến nỗi tôi không dám chạm vào chiếc tủ. Tôi đưa tay tới, ngập ngừng, dù đúng là nó, chiếc tủ của tôi, một cái tủ loại Louis XIII, bất cứ ai cũng có thể nhận biết được nếu đã nhìn thấy nó dù chỉ có một lần. Khi bất chợt liếc nhìn xa hơn một chút, tới nơi tối om cuối căn phòng, tôi chợt thấy ba chiếc ghế bành của tôi, có đệm bọc bằng vải dày với những mũi kim khâu nhỏ và, xa hơn nữa, hai cái bàn kiểu Henry II của tôi, thứ bàn hiếm đến nỗi người ta đã phải đi từ Paris đến nhà tôi để xem. Bạn hãy thử nghĩ coi! Thử nghĩ coi tình trạng tinh thần của tôi lúc đó ra sao!

Và tôi cứ bước tới, người tôi gần như bị tê đi, tôi như chết đứng vì cảm xúc mạnh, nhưng tôi vẫn can đảm, tôi tiến tới giống như một dũng sĩ thời xa xưa đang xâm nhập vào một hang ổ của bọn phù phép ma mãnh. Tôi tìm thấy lại trên từng bước đi một, tất cả những đồ của tôi, những chùm đèn treo của tôi, những cuốn sách, những bức tranh, những bức họa, những tấm màn vải, những cây vũ khí, tất cả mọi thứ trừ cái bàn làm việc chất đầy thư từ của tôi thì tôi không thấy. Tôi tiếp tục đi, tôi xuống dưới nhà rồi lên những tầng lầu trên. Tôi không thấy ai hết. Tôi lên tiếng gọi, không ai trả lời. Chỉ có mình tôi nơi đó. Ngoài tôi ra không có một người nào khác trong căn nhà rộng mênh mông và để đi lạc này.

Tối đêm tới, tôi phải ngồi xuống trong bóng tối đen kịt trên một trong những chiếc ghế của tôi bởi vì tôi không muốn ra đi. Cứ thỉnh thoảng tôi lại kêu to: "Có ai đó không? Có ai không?" Tôi đoán chừng tôi đã ở đó hơn một

tiếng đồng hồ thì tôi nghe những tiếng bước chân đi, những tiếng chân đi nhẹ, chậm chạp, tôi không biết nơi đâu. Suýt nữa tôi chạy đi; thế rồi tôi tự trấn tĩnh và tôi lại lên tiếng và tôi thấy một ánh sáng loe lói nơi căn phòng bên cạnh. Một giọng nói vang lên: “Ai đó?” Tôi trả lời: “Một khách hàng” Người kia nói lại: “Giờ này đã trễ lắm rồi mà còn vào những cửa hàng như thế này.” Tôi bèn tiếp lời: “tôi chờ ông đã cả hơn một tiếng đồng hồ mà.” “Ông có thể trở lại vào ngày mai.” “ Ngày mai tôi đã đi khỏi Rouen rồi”

Tôi không dám tiến tới mà ông ta cũng chịu lại gần. Tôi vẫn thấy ánh đèn chiếu sáng một tấm thảm vẽ hai thiên thần đang bay bổng phía trên những xác chết nơi một chiến trường, Tấm thảm này cũng là của tôi luôn. Tôi nói: “Rồi sao? Ông có tới đây hay không?” Ông ta trả lời: “Thì tôi đang chờ ông đây mà”

Tôi bèn đứng dậy để đi về phía ông ta.

Ngồi giữa một căn phòng lớn tưng là một ông già bé tí teo mập mạp, mập một cách lạ lùng, mập trông phát tởm. Ông ta có một chùm râu kỳ lạ, với những sợi lông mọc không đều cái dài cái ngắn màu vàng nhạt, mà đầu ông ta thì trọc lóc! Không có tóc? Vì ông ta cầm cây nến đưa lên cao để để nhìn thấy tôi nên đầu ông ta trông như thể một ông trắng nhỏ bé trong căn phòng lớn bừa bộn những đồ đạc cũ đó. Mặt ông ta nhăn nhúm và phì nộn, hai con mắt nhỏ xíu gần như không thấy có. Tôi trả giá ba chiếc ghế của chính tôi và trả liền cho ông ta một số tiền lớn rồi cho ông ta số phòng của khách sạn nơi tôi đang tạm trú. Những chiếc ghế đó sẽ được giao cho tôi vào sáng hôm sau trước chín giờ. Rồi tôi ra về. Ông ta rất lịch sự đưa tôi ra cửa.

Sau đó tôi tới gặp vị cảnh sát trưởng tại trụ sở trung ương và nói với ông ta về vụ trộm cắp đồ đạc của tôi mà tôi vừa phát hiện. Ông ta liền cho đánh điện tín hỏi những tin tức nơi biện lý cuộc là nơi thụ lý vụ ăn trộm tại nhà tôi và ông bảo tôi ngồi chờ thư trả lời. Một giờ sau lá thư tới với lời giải đáp thỏa đáng, đúng như tôi đã khai.

- Tôi sẽ cho bắt tên này và sẽ tra vấn hắn liền, ông ta nói, bởi vì hắn có thể sẽ nghi ngờ chuyện gì đó và đem giấu biến đi hết tất cả những đồ của ông. Ông có thể đi ăn bữa ăn tối rồi trở về đây trong vòng hai giờ, tôi sẽ câu lưu hắn ở đây và tôi sẽ làm một cuộc lục vấn nữa trước mặt ông.
- Tôi xin vui lòng, thưa ông Cò. Tôi cảm ơn ông hết lòng.

Tôi về khách sạn tôi ăn bữa tối và tôi ăn thấy ngon miệng hơn là tôi đã nghĩ. Dù sao tôi thấy khá thỏa mãn. Người ta tóm được hắn rồi.

Hai giờ sau đó tôi trở lại gặp viên chức Sở Cò. Ông ta đang chờ tôi. Vừa thấy tôi, ông ta nói:

- Ôi giờ, Ông biết không, chúng tôi không kiếm được ông bạn của ông. Các nhân viên của tôi không tóm cổ được ông ta!
- Chết cha! Tôi thấy như muốn ngất xỉu. Nhưng các ông kiếm ra được căn nhà của hắn chứ? – tôi hỏi
- Ngon lành! Chúng tôi đã cho canh gác căn nhà cho tới khi hắn trở về. Nhưng riêng hắn thì hắn biến đi đâu mất tiêu!
- Biến đi mất tiêu?
- Biến mất tiêu. Bình thường buổi tối hắn ta ở nhà bà hàng xóm, một người cũng bán đồ đạc cũ như hắn, một mụ phù thủy ma mãnh, mụ góa phụ Bidoin. Nhưng đêm nay mụ ta không thấy cái mặt hắn tới nên không hay biết tin gì về hắn hết. Vậy là phải chờ đến ngày mai.

Tôi đành ra về. Ôi, sao mà những con đường của thành phố Rouen đối với tôi lại có vẻ nguy hiểm, đáng sợ, ma ám đến thế! Đêm đó tôi ngủ chập chờn, với những cơn ác mộng đến mỗi khi vừa chập mắt. Vì không muốn tỏ vẻ quá lo lắng hay vội vã, tôi đã chờ cho tới 10 giờ sáng hôm sau rồi mới tới bắt cảnh sát. Tên bán hàng đã không trở lại, cửa hàng của hắn vẫn đóng im ỉm. Viên cảnh sát nói với tôi:

- Tôi đã làm đủ mọi chuyện cần thiết. Biện Lý Cục giờ đã biết hết chuyện: chúng ta hãy cùng đi tới cửa hàng đó, tôi sẽ cho mở cửa, ông sẽ chỉ cho tôi những đồ đạc nào là của ông.

Một chiếc xe không mui chở chúng tôi tới đó. Những viên cảnh sát đứng canh cùng người thợ sửa khóa ngay trước cửa nay đã mở toang. Khi đi vào bên trong tôi chẳng thấy đâu nào chiếc tủ đứng, nào những chiếc ghế bành to, nào những chiếc bàn, chẳng thấy thứ gì, thứ đồ nào hết, những đồ đạc đã bày biện tại nhà tôi khi trước, không còn một thứ gì mà mới đêm qua tôi còn thấy đầy nhóc, cứ bước một bước chân là chạm phải!

Vị cảnh sát trưởng, ngạc nhiên, nhìn tôi, với ánh mắt lúc đầu hơi nghi ngờ.

- Trời đất! Thưa ông Cò, những đồ đạc biến mất sao trùng hợp với vụ hắn ta mất tích quá!

Ông ta mỉm cười:

- Đúng thế! Ông đã đại dột đi mua và trả tiền cho những món đồ của chính ông hôm qua. Chính vì thế mà hấn ta đánh hơi được.

Tôi bèn nói:

- Điều tôi không hiểu được là tất cả những chỗ hôm qua để bàn ghế tủ giường của tôi giờ đây lại để những đồ đạc khác
- Ôi, ông quan Cò trả lời, hấn ta có cả một đêm, và chắc hấn nhiều đồng bọn giúp một tay. Căn nhà này thế nào chẳng ăn thông với những nhà xung quanh. Ông đừng lo, tôi sẽ tích cực lo cho xong chuyện này. Tên cướp này sẽ không thoát khỏi tay chúng ta lâu đâu vì chúng ta canh gác cái tổ của hấn.

Ôi! Trái tim tôi, Trái tim tôi, trái tim tôi, trái tim khốn khổ của tôi ơi! Sao má nó đập dồn lên đến như thế! Tôi ở lại Rouen mười lăm ngày. Thằng cha kia không trở lại. Chu cha ơi! Chu Cha! Tên đó, ai có thể làm phiền được hấn ta? Ai có thể tóm cổ được hấn? Ấy thế mà tới ngày thứ mười sáu, vào buổi sáng, tôi nhận được từ tay làm vườn lo cho căn nhà bị tên trộm vào thăm hôm trước lấy hết đồ đạc mang đi và nay để trống không lá thư quá giờ sau đây:

“Kính thưa ông”

Tôi xin báo cho ông hay rằng đêm qua đã xảy ra một chuyện không thể hiểu được, không riêng gì đối với chúng ta mà cả đối với cảnh sát nữa. Tất cả những đồ đạc trong nhà đã trở về, không thiếu một món nào, tất cả, cho đến những món bé nhỏ nhất. Căn nhà bây giờ in hệt như khi xưa, trước đêm nó bị ăn trộm vô vợ vét. Thật là một câu chuyện làm điên đầu. Nó xảy ra vào đêm thứ Sáu qua sáng Thứ Bảy. Đường vào nhà bị cào lên như thể có ai kéo lê mọi thứ từ hàng rào vào tới tận cửa. Mọi chuyện đã xảy ra cũng giống như thế ngày mất đồ.

*“Chúng tôi chờ ông về, với lòng thành kính của người đầy tớ thấp hèn của ông
”RAUDIN, Philippe.”*

Ô! Không, Không, Không đời nào! Tôi sẽ không trở về nơi đó.

Tôi đem lá thư lại cho ông Cò ở Rouen xem.

- Đó là một cách giải quyết thật là khôn ngoan, ông ta nói. Chúng ta cứ già vờ làm như kẻ đã chết. Chúng ta sẽ tóm cổ được hấn ta một ngày nào đó thôi.

Thế nhưng chẳng bao giờ ai tóm cổ được hấn ta cả. Không, họ không hề tóm cổ được hấn. và bây giờ tôi đâm ra sợ hấn, như thể hấn là một con vật dữ dần được thả rông để đuổi theo tôi.

Không sao tìm ra được hấn cả! Cái tên có sọ đầu in hệt như mặt trăng, không làm sao tìm được ra hấn!

Không ai sẽ tóm cổ được hấn hết! Hấn sẽ không bao giờ trở về nhà hấn! Hấn cũng chẳng cần về. Chỉ có tôi là kẻ có thể gặp hấn mà thôi mà tôi lại không muốn gặp.

Tôi không muốn! tôi không muốn! tôi không muốn!

Mà nếu hấn có trở về, nếu hấn có trở vào cửa hàng của hấn đi chẳng nữa thì ai có thể chứng minh rằng những đồ đạc, bàn ghế tủ giường của tôi đã ở trong đó? Chỉ có tôi là có thể làm chứng về tội của hấn mà thôi; mà tôi lại đang cảm thấy hấn bây giờ đáng nghi lắm.

Ôi! Không được đâu! Cuộc đời này hết chịu nổi rồi.

Và tôi hết có thể giữ trong lòng cái sự bí mật mà tôi đã thấy.

Tôi không thể còn tiếp tục sống như mọi người với nỗi cánh cánh trong lòng rằng những chuyện như thế sẽ lại xảy ra nữa với tôi.

Tôi đã tới gặp vị bác sĩ trông coi nhà thương này và tôi đã kể hết cho ông ta nghe. Sau khi lục vấn tôi rất lâu, ông ta đã nói với tôi:

- Ông có chịu ở đây một thời gian không?
- Tôi rất vui lòng thưa ông
- Ông có tiền không?
- Thưa có
- Ông có muốn ở một căn riêng không?
- Dạ, tôi muốn
- Ông có muốn tiếp khách không?

- Không, thưa ông. Không. Tôi không muốn tiếp ai hết. Tên ở Rouen có thể dám đến tìm tôi tận đây để trả thù!

Và tôi ở đây một mình đã ba tháng. Tương đối tôi tạm được yên thân. Tôi chỉ có một nỗi sợ hãi... nếu tên bán đồ cổ kia bỗng lại nổi điên... và nếu người ta lại đưa hắn tới nhà thương điên này... Ngay cả nhà tù nữa, cũng không chắc ă.

Hướng Dương txd
7/26/2017

Bản chính tiếng Pháp:

Qui Sait ?

Guy de Maupassant

Je commençai par une excursion en Italie. Le soleil me fit du bien. Pendant six mois, j'errai de Gênes à Venise, de Venise à Florence, de Florence à Rome, de Rome à Naples. Puis je parcourus la Sicile, terre admirable par sa nature et ses monuments, reliques laissées par les Grecs et les Normands. Je passai en Afrique, je traversai pacifiquement ce grand désert jaune et calme, où errent des chameaux, des gazelles et des Arabes vagabonds, où, dans l'air léger et transparent, ne flotte aucune hantise, pas plus la nuit que le jour. Je rentrai en France par Marseille, et malgré la gaîté provençale, la lumière diminuée du ciel m'attrista. Je ressentis, en revenant sur le continent, l'étrange impression d'un malade qui se croit guéri et qu'une douleur sourde prévient que le foyer du mal n'est pas éteint.

Puis je revins à Paris. Au bout d'un mois, je m'y ennuyai. C'était à l'automne, et je voulus faire, avant l'hiver, une excursion à travers la Normandie, que je ne connaissais pas. Je commençai par Rouen, bien entendu, et pendant huit jours j'errai, distrait, ravi, enthousiasmé dans cette ville du Moyen Age, dans ce surprenant musée d'extraordinaires monuments gothiques. Or, un soir, vers quatre heures, comme je m'engageais dans une rue invraisemblable où coule une rivière noire comme de l'encre nommée "Eau de Robec", mon attention, toute fixée sur la physionomie bizarre et antique des maisons, fut détournée tout à coup par la vue d'une série de boutiques de brocanteurs qui se suivaient de porte en porte. Ah! ils avaient bien choisi leur endroit, ces sordides trafiquants de vieilleries, dans cette fantastique ruelle, au-dessus de ce cours d'eau sinistre, sous ces toits pointus de tuiles et d'ardoises où grinçaient encore les girouettes du passé!

Au fond des noirs magasins, on voyait s'entasser les bahuts sculptés, les faïences de Rouen, de Nevers, de Moustiers, des statues peintes, d'autres en chêne, des Christ, des vierges, des saints, des ornements d'église, des chasubles, des chapes, même des vases sacrés et un vieux tabernacle en bois doré d'où Dieu avait déménagé. Oh ! les singulières cavernes en ces hautes maisons, en ces grandes maisons, pleines, des caves aux greniers, d'objets de toute nature, dont l'existence semblait finie, qui survivaient à leurs naturels possesseurs, à leur siècle, à leur temps, à leurs modes, pour être achetés, comme curiosités, par les nouvelles générations.

Ma tendresse pour les bibelots se réveillait dans cette cité d'antiquaires. J'allais de boutique en boutique, traversant, en deux enjambées, les ponts de quatre planches pourries jetées sur le courant nauséabond de l'Eau de Robec. Miséricorde ! Quelle secousse ! Une de mes plus belles armoires m'apparut au bord d'une voûte encombrée d'objets et qui semblait l'entrée des catacombes d'un cimetière de meubles anciens. Je m'approchai tremblant de tous mes membres, tremblant tellement que je n'osais pas la toucher. J'avançais la main, j'hésitais. C'était bien elle, pourtant: une armoire Louis XIII unique, reconnaissable par quiconque avait pu la voir une seule fois. Jetant soudain les yeux un peu plus loin, vers les profondeurs plus sombres de cette galerie, j'aperçus trois de mes fauteuils couverts de tapisserie au petit point, puis, plus loin encore, mes deux tables Henri II, si rares qu'on venait les voir de Paris. Songez ! songez à l'état de mon âme !

Et j'avançai, perclus, agonisant d'émotion, mais j'avançai, car je suis brave, j'avançai comme un chevalier des époques ténébreuses pénétrait en un séjour de sortilèges. Je retrouvais, de pas en pas, tout ce qui m'avait appartenu, mes lustres, mes livres, mes tableaux, mes étoffes, mes armes, tout, sauf le bureau plein de mes lettres, et que je n'aperçus point. J'allais, descendant à des galeries obscures pour remonter ensuite aux étages supérieurs. J'étais seul. J'appelais, on ne répondait point. J'étais seul ; il n'y avait personne en cette maison vaste et tortueuse comme un labyrinthe.

La nuit vint, et je dus m'asseoir, dans les ténèbres, sur une de mes chaises, car je ne voulais point m'en aller. De temps en temps je criais : *"Holà ! holà ! quelqu'un !"* J'étais là, certes, depuis plus d'une heure quand j'entendis des pas, des pas légers, lents, je ne sais où. Je faillis me sauver ; mais me raidissant, j'appelai de nouveau, et j'aperçus une lueur dans la chambre voisine.

"Qui est là ?" dit une voix. Je répondis : *"Un acheteur."* on répliqua : *"Il est bien tard pour entrer ainsi dans les boutiques."* Je repris : *"Je vous attends depuis plus d'une heure."*

— Vous pouvez revenir demain.

— Demain, j'aurai quitté Rouen."

Je n'osais point avancer, et il ne venait pas. Je voyais toujours la lueur de sa lumière éclairant une tapisserie où deux anges volaient au-dessus des morts d'un champ de bataille. Elle m'appartenait aussi. Je dis :

"Eh bien ! Venez-vous ?" Il répondit : "Je vous attends." Je me levai et j'allai vers lui.

Au milieu d'une grande pièce était un tout petit homme, tout petit et très gros, gros comme un phénomène, un hideux phénomène. Il avait une barbe rare, aux poils inégaux, clairsemés et jaunâtres, et pas un cheveu sur la tête ! Pas un cheveu ? Comme il tenait sa bougie élevée à bout de bras pour m'apercevoir, son crâne m'apparut comme une petite lune dans cette vaste chambre encombrée de vieux meubles. La figure était ridée et bouffie, les yeux imperceptibles. Je marchandai trois chaises qui étaient à moi, et les payai sur-le-champ une grosse somme, en donnant simplement le numéro de mon appartement à l'hôtel. Elles devaient être livrées le lendemain avant neuf heures. Puis je sortis. Il me reconduisit jusqu'à sa porte avec beaucoup de politesse.

Je me rendis ensuite chez le commissaire central de la police à qui je racontai le vol de mon mobilier et la découverte que je venais de faire. Il demanda séance tenante des renseignements par télégraphe au parquet qui avait instruit l'affaire de ce vol, en me priant d'attendre la réponse. Une heure plus tard, elle lui parvint, tout à fait satisfaisante pour moi.

- Je vais faire arrêter cet homme et l'interroger tout de suite, me dit-il, car il pourrait avoir conçu quelque soupçon et faire disparaître ce qui vous appartient. Voulez-vous aller dîner et revenir dans deux heures, je l'aurai ici et je lui ferai subir un nouvel interrogatoire devant vous.
- Très volontiers, Monsieur. Je vous remercie de tout mon cœur.

J'allai dîner à mon hôtel, et je mangeai mieux que je n'aurais cru. J'étais assez content tout de même. on le tenait.

Deux heures plus tard, je retournai chez le fonctionnaire de la police qui m'attendait.

- Eh bien ! Monsieur, me dit-il en m'apercevant. on n'a pas trouvé votre homme. Mes agents n'ont pu mettre la main dessus.
- Ah ! Je me sentis défaillir.
- Mais... Vous avez bien trouvé sa maison ? demandai-je.
- Parfaitement. Elle va même être surveillée et gardée jusqu'à son retour. Quant à lui, disparu.
- Disparu ?
- Disparu. Il passe ordinairement ses soirées chez sa voisine, une brocanteuse aussi, une drôle de sorcière, la veuve Bidoin. Elle ne l'a pas vu ce soir et ne peut donner sur lui aucun renseignement. Il faut attendre demain.

Je m'en allai. Ah ! que les rues de Rouen me semblèrent sinistres, troublantes, hantées.

Je dormis si mal, avec des cauchemars à chaque bout de sommeil. Comme je ne voulais pas paraître trop inquiet ou pressé, j'attendis dix heures, le lendemain, pour me rendre à la police. Le marchand n'avait pas reparu. Son magasin demeurait fermé. Le commissaire me dit :

- J'ai fait toutes les démarches nécessaires. Le parquet est au courant de la chose ; nous allons aller ensemble à cette boutique et la faire ouvrir, vous m'indiquerez tout ce qui est à vous.

Un coupé nous emporta. Des agents stationnaient, avec un serrurier, devant la porte de la boutique, qui fut ouverte. Je n'aperçus, en entrant, ni mon armoire, ni mes fauteuils, ni mes tables, ni rien, rien, de ce qui avait meublé ma maison, mais rien, alors que la veille au soir je ne pouvais faire un pas sans rencontrer un de mes objets.

Le commissaire central, surpris, me regarda d'abord avec méfiance.

- Mon Dieu, Monsieur, lui dis-je, la disparition de ces meubles coïncide étrangement avec celle du marchand.

Il sourit :

- C'est vrai ! Vous avez eu tort d'acheter et de payer des bibelots à vous, hier. Cela lui a donné l'éveil.

Je repris :

- Ce qui me paraît incompréhensible, c'est que toutes les places occupées par mes meubles sont maintenant remplies par d'autres.
- Oh ! répondit le commissaire, il a eu toute la nuit, et des complices sans doute. Cette maison doit communiquer avec les voisines. Ne craignez rien, Monsieur, je vais m'occuper très activement de cette affaire. Le brigand ne nous échappera pas longtemps puisque nous gardons la tanière.

Ah ! mon cœur, mon cœur, mon pauvre cœur, comme il battait ! Je demeurai quinze jours à Rouen. L'homme ne revint pas. Parbleu ! parbleu ! Cet homme-là, qui est-ce qui aurait pu l'embarrasser ou le surprendre ? or, le seizième jour, au matin, je reçus de mon jardinier, gardien de ma maison pillée et demeurée vide, l'étrange lettre que voici :

"Monsieur" J'ai l'honneur d'informer Monsieur qu'il s'est passé, la nuit dernière, quelque chose que personne ne comprend, et la police pas plus que nous. Tous les meubles sont revenus, tous sans exception, tous, jusqu'aux plus petits objets. La maison est maintenant toute pareille à ce qu'elle était la veille du vol.

C'est à en perdre la tête. Cela s'est fait dans la nuit de vendredi à samedi. Les chemins sont défoncés comme si on avait traîné tout de la barrière à la porte.

Il en était ainsi le jour de la disparition.

"Nous attendons Monsieur, dont je suis le très humble serviteur

"RAUDIN, Philippe."

Ah ! mais non, ah ! mais non, ah ! mais non. Je n'y retournerai pas !

Je portai la lettre au commissaire de Rouen.

- C'est une restitution très adroite, dit-il. Faisons les morts. Nous pincerons l'homme un de ces jours.

Mais on ne l'a pas pincé. Non. Ils ne l'ont pas pincé, et j'ai peur de lui, maintenant, comme si c'était une bête féroce lâchée derrière moi.

Introuvable ! il est introuvable, ce monstre à crâne de lune ! on ne le prendra jamais. Il ne reviendra point chez lui. Que lui importe à lui. Il n'y a que moi qui peux le rencontrer, et je ne veux pas.

Je ne veux pas ! je ne veux pas ! je ne veux pas !

Et s'il revient, s'il rentre dans sa boutique, qui pourra prouver que mes meubles étaient chez lui ? Il n'y a contre lui que mon témoignage ; et je sens bien qu'il devient suspect.

Ah ! mais non ! cette existence n'était plus possible.

Et je ne pouvais pas garder le secret de ce que j'ai vu.

Je ne pouvais pas continuer à vivre comme tout le monde avec la crainte que des choses pareilles recommencent.

Je suis venu trouver le médecin qui dirige cette maison de santé, et je lui ai tout raconté. Après m'avoir interrogé longtemps, il m'a dit :

"Consentiriez-vous, Monsieur, à rester quelque temps ici ?

— Très volontiers, Monsieur.

— Vous avez de la fortune ?

— Oui, Monsieur.

— Voulez-vous un pavillon isolé ?

— Oui, Monsieur.

— Voudrez-vous recevoir des amis ?

— Non, Monsieur, non, personne. L'homme de Rouen pourrait oser, par vengeance, me poursuivre ici."

Et je suis seul, tout seul, depuis trois mois. Je suis tranquille à peu près. Je n'ai qu'une peur... Si l'antiquaire devenait fou... et si on l'amenait en cet asile...

Les prisons elles-mêmes ne sont pas sûres.